

Haaveena PITSAUUNI

Vastapaistetun pitsan tuoksu terassilla... Kuulostaako mojovalta? Rakenna kivi-uuni, niin voit tehdä haaveestasi totta. Uuni lämmittää ja luo tunnelmaa – myös silloin, kun pitsat on jo syöty.

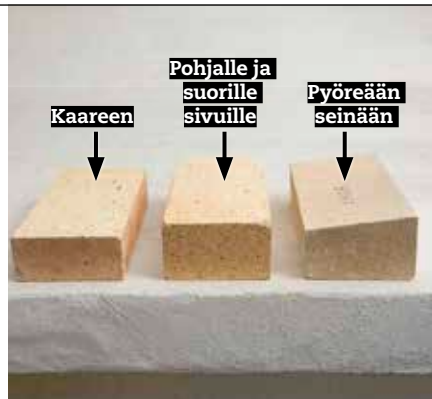

Valmistelut

Kun alusta on vankka, voit ryhtyä rakentamaan kivi-uunia. Se on muurattava tulenkestävistä tiilistä, sillä uuni voi lämmitä jopa 500-asteiseksi, kun se palaa hyvin. Myös laastin on oltava tulenkestävää. Se on kalliimpaa kuin tavallinen laasti, mutta toisaalta sitä on helppo työstää, sillä kivien asetteluun on käytettävissä enemmän aikaa.

Kannattaa valmistaa uunin mittojen kokoinen kaava, jonka voi piirtää alustan mukaan. Näin uunin sisä- ja ulkomitat on helppo piirtää, ja samalla saat käyttöösi pari hyvää ja suoraa linjaa, joiden mukaan voit ryhtyä muuraamaan.

Ole yhteydessä palo- ja rakennustarkastajaan, ennen kuin ryhdyt työhön.

1 Uuni rakennetaan kolmen kokoisista tulitiilistä. Suurimmat vaakatiilet ovat vakiokokoisia tiiliä, joita käytetään pohjalla ja suorilla sivuilla. Pienemmät vaakatiilet ovat kaaria varten. Viistot tiilet tulevat seinään ja ne helpottavat kupolin muurausta.

2 Uuni rakennetaan vankalle alustalle. Varmista, että alusta on täysin tasainen, sillä uuni muurataan suoraan sen päälle.

Tee Itse

HELPPO

VAIKEA

VAIKEUSASTE:

Jos et ole ennen muurannut, tehtävä on keskivaikea. Kivet on leikattava erittäin tarkasti.

AJANKÄYTTÖ:

Varaudu vähintään kahteen pitkään työpäivään. Apulaiselle on käyttöä.

HINTA:

Noin 600 €

Haaveiletko kotona tehdystä pitsasta, joka maistuu vähintään yhtä hyvältä kuin italialaisen pizzerian pizza? Nyt saat ohjeet aidon pitsauunin tekoon. Värvasimme avuksi kokeneen uunintekijän ja näytämme, miten uuni rakennetaan. Yksi hyvän pitsan paistamisen salaisuuksista on takalämpötila: sen tulee olla 350–450 astetta. Tässä uunissa se saavutetaan, joten uskallamme luvata makutakuun. Hyvää ruokahalua!

TÄRKEÄÄ

Rakenna uunille vankka alusta. Tämä alusta on valettu raudoitettua betonista, mutta muitakin keinoja on. Tärkeintä on, että alusta on tasainen ja vankka, sillä uuni painaa monta sataa kiloa.

3 Valmista kaava, jonka mukaan voit piirtää uunin. Kaavan koko vastaa uunin sisämittoja. Tässä halkaisija on 45 cm. Kiinnitä kaavaan kierrettävä tikku. Sitä käytetään etäisyyksien mittaamiseen ja kiviä tukemiseen.

4 Piirrä uunin muoto alustalle kaavan mukaan. Ympyräosa vastaa uunin sisämittaa. Kaavan suora osa, joka tukeutuu ympyrään, on uunin aukko ja vastaa tässä uunin ulkomittaa.

5 Piirrä kaavan ympyrää pitkin puolikkaalla tiilellä, niin saat piirrettyä uunin ulkomitat. Nyt käytössäsi on muutama hyödyllinen apuviiva, joiden mukaan voit myöhemmin muurata.

Rakenna pohja

Nyt työstimme uunin pohjan. Se koostuu litteistä tulitiilistä ja graniittilevystä. Uloimmat tiilet leikataan viistoon, jotta ne myötäilevät viivoja, jotka piirsit uunin mittojen mukaan. Seuraa uunin ulkomittat osoittavia viivoja, kun muuraat sivuja uunin pohjan päälle.

On tärkeää, että pohjasta saadaan täysin tasainen, joten tarkista säännöllisesti, että tiilet asettuvat suoraan, kun muuraat pohjaa. Tiilet muurataan tulenkästäväällä laastilla.

Tätä uunia varten on leikattava monta tiiltä, ja tulitiilet ovat kovia, joten tarvitset märkäleikkurin. Voit vuokrata sen noin 30–40 €:n vuorokausihintaan.

3 Ensimmäinen tiilirivi on asennettu. Rivi sopii myöhemmin muurattavan graniittikiven linjaan. Koko piirretty alue muurataan täyteen tiiliä, ja siitä syntyy uunin lattia.

1 Aseta graniittikivikappaleet, jotka tulevat uunin aukko kohtaan. Kun ne on asennettu oikein, tiedät, mihin ensimmäiset tiilet on asennettava. Älä vielä muuraa graniittikiveä kiinni.

2 Sivele tulenkästäväää laastia tiiliin ja ryhdy muuraamaan uunia. Kokonaiset tiilet katetaan ohuella laastikerroksella. Älä käytä enempää laastia kuin on välttämätöntä. Tulilaasti on kallista, joten tässä voi yrittää hieman säästää.

4 Aseta ensimmäinen viisto tiili ympyrän reunaan. Leikkaa tiili viistoon ja aseta se ensimmäistä tiiliriviä vasten. Sen ei tarvitse myötäillä ympyrän reunaa täysin tarkasti, sillä uuni verhoillaan lopuksi villalla ja betonilla.

5 Aseta seuraavat pohjan tiilet. Myös näiden tiilien sivuihin sivellään laastia. Tarkista jatkuvasti, että tiilet ovat suorassa, jotta uunin pohjasta tulee täysin tasainen.

TÄRKEÄÄ

Uunin on kuivuttava hitaasti. On tärkeää, että uuni kuivuu hitaasti, jotta sen pinta ei halkea. Anna uunin seistä viikko suojapeitteen alla, ennen kuin sytytät siihen tulen ensimmäistä kertaa.

VINKKI

Ensimmäinen sytytys tehdään 4–5 sanomalehden sivulla. Sytytä viikon ajan päivittäin lämpen aina puiden määrää. Viikon päästä voit polttaa täyden pesälisen, kun uuni on läpeensä kovettunut ja käyttövalmis.

6 Leikkaa tiilet märkäleikkurilla. Leikattavia tiiliä on paljon, joten kannattaa vuokrata ammattilaismallinen märkäleikkuri.

7 Nyt uunin pohja on valmis. Kun kaikki tulitiilet on asennettu, muurataan isot, aukkoa osoittavat graniittikivet kiinni.

Muuraa sivut

1 Aseta kaava pohjalle, jotta voit merkitä, mihin ensimmäiset uunin seinän tiilirivit tulevat. Ensimmäiseen riviin käytetään suoria kiviä, jotka puolitetaan ja leikataan viistoon, jotta laastia säästyy. Seuraavaan riviin käytetään viistoja tiiliä.

2 Kiinnitä pohjalle mittatikku. Irrota se kaavalevystä ja kiinnitä se nyt sijaan keskelle ympyrää. Siitä on paljon apua etäisyyttä osoittavana tikkuna ja tiilien tukena seinää muurattaessa.

3 Muuraa ensimmäinen tiilirivi. Aukon kohdalla oleviin suoriin osuuksiin ja ympyrän ensimmäiseen riviin käytetään suoria tiiliä. Loppuympyrään käytetään puolikkaita, viistoja tiiliä. Kierrä tikkua muurauksen edetessä, niin saat tiilet yhtä etäälle.

4 Poista ylimääräinen laasti kostealla sienellä muurauksen aikana. Muurattaessa on tärkeää puhdistaa pintoja työn edetessä, sillä puhdistustyö vaikeutuu muurattujen rivimäärien lisääntyessä.

Sivuja muurattaessa viistot tiilet on käännettävä hieman sisäänpäin, jotta uunin muodosta tulee iglumainen.

Mittatikku on 45 cm pitkä lista eli sama kuin ympyrän säde, joka vastaa uunin sisämittaa. Tikkua kierretään saranan avulla ympäri.

TARVIKELUETTELO

Materiaalit

- Tulitiiliä, 60 pohjalle, 80 seiniin
- Tulenkestävää laastia, 15 litraa
- Tulenkestävää valumassaa, 5 litraa
- Graniittilevy
- Kanaverkkoa
- Erikoiseristevillaa, 25 mm
- Sementtiä ja muuraussoraa
- Savupiippu + pelti

Lisäksi:

- Levy kaavaa varten
- Mittatikku + sarana
- Välikkeitä

Erikoistyökalut

- Märkäleikkuri

Kaari ja savupiippu

Tämän uunin aukko koostuu kahdesta suorasta sivusta ja niiden päällä olevasta puolikaaresta. Kaari tehdään puisen kaavan mukaan. Kaava sijoitetaan aukkoon parin välikkeen varaan, jotta se saadaan lopuksi helposti pois. Kaari muurataan syrjälleen asetuista tiilistä ja tuetaan kaavalla laastin kuivumisen ajaksi. Kaareen työstetään aukko, jotta savupiipun osille on tilaa. Piippu valetaan kiinni uuniin.

Joudut myös valamaan uunin päällä olevat viimeiset tiilet kiinni. Jäljelle jää pieni reikä. Se täytetään tulenkestävällä valumassalla, johon tiili valetaan kiinni.

Kaaret asetetaan kiiloille, kaksi kumpaankin sivuun. Näin kaava on helpompi poistaa, kun kaari on kuivunut.

1 Aseta kaava aukkoon, jotta voit muurata aukon kaaren. Tässä sivujen korkeudeksi on valittu kolmea tiiliriviä vastaava korkeus työn helpottamiseksi. Kaava tukee tiiliä, jotka muurataan syrjälleen kaaren päälle.

2 Jatka muuraamalla seuraavat rivit. Käytä mittatikkuja tukena, kun olet asentanut tiilen. Tulilaastia on helppo työstää ja se kuivuu nopeasti, joten kivet kiinnittyvät jo muutamassa sekunnissa.

Piipun ympärille kauhotaan valumassaa. Ensin toiselle sivulle, ja vain sen verran, että piippu pysyy kiinni.

Nyt tiilirivejä ei enää mahdu jäljellä olevaan reikään valetaan tiilet kiinni.

3 Asenna piipunliitos. Se sijoitetaan aukon kaarelle, johon sille tehdään kolo. Aseta pahvipala kolon alle, jotta laasti ei putoa uuniin, kun valat piippua kiinni. Paina valumassa tiukasti kiinni.

4 Leikkaa piipunputki kaarevaksi, ennen kuin muurat sen kiinni. Putken kaari käännetään sisään päin uunin keskikohtaa kohti. Näin savu hakeutuu helpommin piippuun ja siitä ulos.

5 Muuraa seuraavat rivit niin lähelle piippua kuin vain pystyt. Jälleen tarvitaan mittatikkuja.

Pidä tukeva pahvi paikallaan mittatikun avulla.

Loppuriveihin käytetään kolmannes- ja neljännestiiliä.

6 Kiinnitä yllä olevaan reikään pahvi, jotta voit täyttää reiän tulenkestävällä valumassalla ja valaa loput tiilet kiinni. Tukeva pahvi estää keskelle tehdyn valun alas valumista. Käytä mittatikkuja mieluummin liian usein kuin liian harvoin.

7 Täytä reikä puoliksi tulibetonilla ja aseta tiilet siihen. Tiilet leikataan niin, että ne täyttävät reiän mahdollisimman hyvin. Ole tarkkana, että saat laastia kaikkialle ja se tiivistyy kunnolla.

8 Sulje aukko päältä, kun tiilet on asennettu. Silota pinta, jotta saat kupolista mahdollisimman pyöreän. Levitä tulenkestävää valumassaa myös savupiipun putkea vasten aukon vierustalle.

Uunin eristys

Kun uuni on muurattu, se verhoillaan kerroksella korkeisiin lämpötiloihin soveltuvalla eristevillalla. Se eristää, jolloin uuni pitää paremmin lämpöä. Eristevillan päälle kiinnitetään kanaverkko, joka pitää villan paikallaan. Kanaverkon avulla saadaan myös ensimmäinen uunin rappaukseen käytettävä betoni-kerros hyvin kiinni.

Uuni rapataan kahdella betonikerroksella, jotka silotetaan niin, että pinnasta tulee mahdollisimman tasainen. Kun uuni on valmis, sen annetaan kuivua hitaasti. Viikon kuluttua voit ryhtyä pitämään uunissa pientä tulta, jotta se kovettuu täysin.

1 Uuni eristetään kerroksella korkeiden lämpötilojen eristevillaa.

Villa pysyy paikallaan kanaverkon avulla. Verkkoa käytetään apuna myös uunin rappauksessa. Uuni voidaan eristää heti muurauksen päätteeksi.

2 Levitä ensimmäinen betoni-kerros. Työstä betonisekoitus sementistä ja hiekasta ja rappaa uuni. Vedä massa pitkin vedoin uunin pintaan alhaalta ylös.

3 Työstä betonia kunnolla kanaverkkoon, jotta se kiinnittyy hyvin. Betonikerros on noin 2 cm paksu. Kun ensimmäinen betoni-kerros on levitetty, odota vähintään pari tuntia, ennen kuin levität toisen kerroksen.

4 Työstä betonista aukon kohdalle reuna. Tässä se tehtiin siistin ilmeen takaamiseksi. Betonikerros päättyy 2 cm aukon reunasta. Pidä muurauslastaa syrjällään reunaa vasten, kun painat betonia kauhalla.

Uuniin on työstetty ensimmäinen betoni-kerros ja sen muoto alkaa hamottua. Vielä toinen kerros, jonka jälkeen betoni saa kovettua.

Näin käytät uunia

Savupiippuun kannattaa asentaa pelti, jotta **savua ja tulta on helpompi hallita**. Uunin aukko on myös hyvä voida sulkea palamisen vähentämiseksi: tarvittaessa parilla aukko kohtaan asennetulla tulitiilellä tai rautalevyllä, joka on kiinnitetty kulma-raudoilla ja varustettu kahvalla.

Kun aiot paistaa uunissa pitsoja, sytytä uuni **puoli tuntia** ennen kuin laitat pitsat uuniin. Käytä mieluummin pienehköjä

polttopuita, sillä ne palavat vauhdikkaasti, ja uuni **kuumenee nopeammin**. Älä jätä uunia vartioimatta ja varmista, että tuli ei pääse sammumaan. Uunin lämpötila on oikea, kun sen sisällä oleva musta noki palaa ja häviää. **Harjaa hiillos sivulle** ja työnnä pitsat uuniin. Kun pitsat ovat valmiit, voit sulkea uunin, jolloin se säilyttää lämmön monta tuntia. Voit myös paistaa jälkilämmössä vaikkapa leipää.